

ÅRSRAPPORT 2018

"Hvordan kan jeg med ord beskrive hvem jeg er nå. Det var så viktig for meg å føle. Jeg ga så mye av meg selv for at andre skulle føle trygghet, glede og håp. Når jeg klarte å gi mennesker disse følelsene, følte jeg en enorm glede – denne mannen eksisterer ikke lenger."

"Jeg klarer ikke å føle lenger, min identitet er borte. Skallet skal vise verden at jeg har det bra. Jeg lever ikke for meg selv lenger, jeg har ingen verdi. Alle mine handlinger er for de andre. De skal ikke få se at jeg er ødelagt, sannheten er – jeg er bare en illusjon av en mann som engang eksisterte."

Geir-Atle

Styrets beretning

Preus museum er det nasjonale fotomuseet og skal dekke de kunstneriske, kulturhistoriske og tekniske sidene ved fotografiet. 2018 har vært et ekspansivt år med nye utfordringer for museet. Tre store prosjekter er igangsatt, noe som har stor betydning for museets utvikling. Prosjektene er alle innenfor museets utviklingsfelt; samlingsforvaltning, forskning og samfunnsrolle.

Utvikling

For første gang på mange år har museet hatt muligheten til å gjøre strategiske endringer i virksomheten ved å rekruttere nye stillinger. Museet har opprettet en stilling som samlingsforvalter og en 50% stilling i resepsjonen. I budsjettet for 2019 fikk museet midler til en arkivar for den tekniske samlingen og en prosjektlederstilling for prosjektet med Filmmuseets samling. Rekrutteringen for arkivarstillingen har begynt. De nye stillingene vil skape et fundament med større faglig bredde for utviklingen av museet og samlingen.

Bevaring

Magasinforholdene er fortsatt en utfordring museet. Museet har gjort de tiltak som har vært mulig for å bedre dagens situasjon, men det er ingen varig løsning. Men i dag finnes det større fokus på museets fremtid og utvikling fra eiernes side når det gjelder samlingsforvaltning enn tidligere. En indikasjon på dette er oppdraget museet har fått for å ordne Filmmuseets samling. Prosjektet gir samtidig økt fokus på arbeid med museets egen samling av tekniske gjenstander med bevilgningen av midler til ny stilling fra 2019.

Formidling

Museet har vist seks utstillinger i 2018: Bending the Frame med veggavisutstillingen #Dysturb - WomenMatter som et tillegg (vist på store vegger utendørs i Horten). To utstillinger med de meksikanske fotografene, Lola Álvarez Bravo og Alinka Echeverría åpnet i mars. I september åpnet de to utstillingene Rune Eraker - Det blinde øye og Edward Burtynsky - Man and Earth. Light and Shadows. Begge tar for seg klimautfordringene. Utstillingen En fotohistorie ble fornyet og nyåpnet.

I løpet av året har museet gjennomført 21 arrangementer. Preus museum er en del av Den Kulturelle Skolesekken i Vestfold og tilbyr et bredt formidlingstilbud. Museet jobber aktivt med hjemmesiden og sosiale medier som plattform for formidling.

Nettverk

Preus museum er leder av Fotonettverket, ABM-nettverket for bevaring og formidling av kulturhistorisk fotografi, som har 40 medlemsinstitusjoner. Nettverket har to møter i året med målsetting å styrke fotografi, bevaring og den faglige samtalen. Møtene ble i år holdt i Tromsø og på Lillehammer. Fotonettverket skal også bidra til samarbeid, felles prosjekt og kunnskaps-overføring. Preus museum deltar i Kunstnettverket, Samtidsnettverket samt både nordiske og internasjonale nettverk. I februar arrangerte museet konferansen "Looted, lost or hidden. Archives and politics" sammen med Arkivverket og OsloMet og i november arrangerte museet Landskonferanse foto 2018 sammen med Maihaugen på Lillehammer, tema "Bygdefotografi".

Økonomisk situasjon

Preus museum har kontinuerlig drift og årsregnskap er avlagt under forutsetning av fortsatt drift. Fond til innredning av nytt museum har siden opprettelsen hvert år vært inntektsført i takt med avskrivningen av innredningen med kr 203 000. Ettersom fondet i 2016 i sin helhet ble inntektsført,

fremkommer avskrivningen fra 2017 og fremover i sin helhet som kostnad på kr 197 000 pr. år. Derav et budsjettert underskudd på kr 197 000.

Preus museum mottok i 2017 kr 12 120 000 i ordinært driftstilskudd fra Kulturdepartementet. Av ordinært tilskudd er kr 187 111 til innkjøp til Statens samling. Museets inntektsførte egeninntekter på kr 1 307 962 omfatter både salgsinntekter, billettinntekter, tjenester og støtte fra offentlige og private fond. Hovedårsaken til noe reduksjon i lønnsutgiftene er at samlingsforvalter ikke ble tilsatt før sju måneder etter at tidligere arkivar sluttet. Fotonettverkets oppgaver prioriteres nå innenfor eksisterende tilskudd fra KD i tillegg til at medlemsinstitusjonene betaler deltakeravgift til nettverket.

Administrative forhold

Museet hadde 9,43 årsverk fordelt på 15 personer. I tillegg kommer ekstrahjelp til to årlige arrangementer og annen innleid hjelp. Totalt hadde museet 7,22 lønnede årsverk kvinnelig ansatte og 2,05 årsverk mannlige ansatte. Museet tar sikte på likeverdig fordeling mellom kjønnene. Det legges vekt på mulighet for faglig utvikling og tilpasset arbeidstid. De ansatte er tariffbundet. Sykefraværet var på 5,2 % hvorav 4,1 % var sykmeldinger. Av 6 styremedlemmer er 2 kvinner og 4 menn. Det ble avholdt 4 styremøter og behandlet 38 saker.

Arbeidsmiljø

Museet er IA-bedrift. Det har ikke forekommet arbeidsskader. Museet har verneombud og følger reglene for HMS-arbeid. Museet har utarbeidet øvelse og opplæringsplan for brannvern og har en tilfredsstillende rutine når det gjelder sikkerhet. Direktøren og de ansatte arbeider for et godt psykososialt arbeidsmiljø.

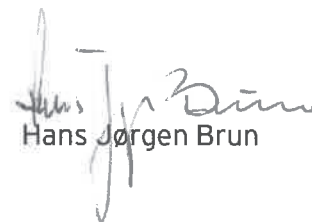
Horten, 19. februar 2019

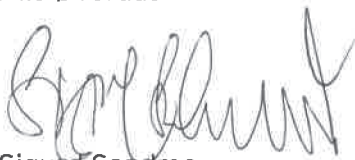
Nils Øveraas

Målfrid Grimstvedt

Hans Jørgen Brun

Sigurd Sandmo

Long Litt Woon

Jens Gold

Ingrid Nilsson

Forvaltning

Innledning

Langsiktig mål for Preus museum er nye magasiner på Karljohansvern og museet er i samtaler med Kulturdepartementet om dette. I påvente av nye magasiner, arbeider museet med å katalogisere samlingen. I løpet av året har museet først og fremst arbeidet med materialet til utstillinger og prosjekter.

Målet har vært å digitalisere og registrere minst 2000 gjenstander og fotografier i Primus, samt fortsette å ordne den tekniske samlingen for formidling og utstilling.

Parallelt pågår et langsiktig arbeid med å skape verktøy for å forbedre og forenkle håndteringen av samlingen både fysisk og digitalt noe som skal gi bedre grunnlag for formidling. Preus museum er et ungt museum som fortsatt arbeider med de grunnleggende arbeidsoppgavene som skal få en privat samling til å bli et helt gjennom profesjonelt museum.

Bevaring

Museet har fortsatt arbeidet med å rydde og organisere i magasinene for å skape bedre forhold og plass for samlingen. Arbeidet med å fryse ned negativmateriale ved museefortsetter, og det er kjøpt inn enda flere fryseskap.

I forbindelse med forskningsarbeidet rundt våtplatepositiver i samlingen har museets hatt hovedfokus på skader i denne samlingen. Preus museum eier den største samlingen av våtplatepositiver i Norge.

Et annet fokusområde er digitalisering og katalogisering av visittkort.

Aksesjoner

Preus museum har mottatt 15 aksesjoner i 2018. Alle har vært i henhold til innsamlingsplanen. Det dreier seg om elleve gaver og fem kjøp.

Innkjøp:

- Tanja Habjouqa: 8 inkjet print fra hennes serie *"Occupied pleasures"*, 2014/2017
- Rune Eraker: 6 sort/hvit sølvgelatin fotografier fra serien *"Mauretania"*, 1996
- Werner Bischof: *Gardens of the Meiji temple, Tokyo, Japan 1951*, kontaktark 2018 (kjøpt fra Magnum)
- Chris Jordan: 8 inkjet fra hans serie *Midway: Message from the Gyre (2009-)*, 2017
- Ukjent fotograf: sort/hvit landskapsfotografi, 1 inkjet, 2017
- Line Anda Dalmar. 6 digitale filer *"Bygge fjell"*

Gaver:

- 3 album med visitt- og kabinettkort fra ca 1865-1910
- 12 kameraer og objektiver
- 1 Konica kamera har tilhørt Ragnar Mørk og Kodak reklameparaply.
- 1 Lukkertester til teknisk samling
- 8 fotografier med tekst av fanger fra Berg Fengsel fra workshop, 2018
- 4 tyske visittkortfotografier, 1800-tallets slutt
- 33 visittkortfotografier etter forskjellige fotografer
- 11 fotografier av forholdene for uteliggende flyktninger i Paris, digitalt født med mobilkamera. Rahimulla Omarkhel.
- 10 portretter, inkjet, produsert til Fotografiets dager 2018. Stian Andersen.
- 1 landskap, 2018. Ingunn Cecilie Jensen.

Totalt har vi mottatt 101 fotografier, 3 album, samt 15 gjenstander, deriblant kameraer, en lukkertester og annet tilliggende fotoutstyr.

Utlån

Museet lånte ut fotografier til fire forskjellige utstillinger i løpet av året.

- *Harald Sohlberg. Uendelige landskap*, (28. september 2018 - 13. januar 2019), Nasjonalgalleriet. Museet leverte 103 digitale filer hvorav xx ble brukt i utstillingen. Utstillingen ble sett av 115.000 besøkende.
- *Dag Alveng - Tid som står stille* (9. februar - 15. mai 2018), Henie Onstad Kunstsenter, Høvikodden. Museet lånte ut 27 fotografier til denne utstillingen som ble sett av xx besøkende.
- *Hen - Flytende kjønn*, Haugar Vestfold Kunstmuseum. Ni portretter fra Berg & Høeg. Utstillingen ble sett av xx besøkende.
- *Porträts der Entwurzelung: d'Oras Fotos in österreichischen Flüchtlingslagern, 1946-1948*, Photoinstitut Bonartes GmbH, Wien. Utlån av to fotografier, utstillingen ble sett av xx besøkende.
- *Resonance of Exile*, Museum der Moderne, Salzburg. Utlån av tre fotografier og Fashion Magazine Madame. Utstillingen ble sett av xx besøkende.

Utstillingene i Wien og Salzburg var varianter av den store utstillingen Madame d'Ora - Machen sie mich schön på Museum für Kunst und Gewerbe i Hamburg (2017-2018). Forskning i museets Dora Kallmus arkiv var sentralt i arbeidet med disse utstillingene, og noen av museets fotografier ble brukt i katalogen.

Katalogisering og digitalisering

Preus museums måltall på to tusen katalogiserte og digitaliserte objekter i løpet av året ble ikke innfridd. Dette skyldes at en av museets fotoarkivarer sluttet i begynnelsen av året, og en ny arkivar var først på plass i september. Det vil si at museet kun har hatt en arkivar i 35% stilling i 2018.

Primus

Det er totalt 20.356 poster i Primus knyttet til 33.245 objekter.

Katalogisering av fotografi

I dag er det totalt 17.398 poster i Primus som gir inngang til 27.866 fotografier (*for mer info se punkt om digitalisering*). Det er opprettet 876 nye poster for fotografiske objekter. Det er en differanse mellom antall poster og hvor mange fotografier som er katalogisert. Dette gjelder blant annet de norske visittkortene, som har vært en prioritert materialtype. Det ble katalogisert 154 serieposter for visittkortene, og disse seriene gir inngang til 787 visittkort. Seriene ble dannet med utgangspunkt i fotografen/firma. Vi har også oppdatert 1.225 poster, det vil si at feil er rettet opp, eksemplar lagt til ol.

Katalogisering av gjenstander

Totalt er det katalogisert 2.716 gjenstandsposter som gir tilgang til 3.221 gjenstander. 623 poster er knyttet til gjenstander i bildesamlingen som album ol., mens de resterende 2.093 postene er knyttet til gjenstander fra teknisk samling. Det ble opprettet 255 nye poster i år, og 100 katalogposter er oppdatert. Oppdateringen av utstillingen En fotohistorie, med tema stereo og polaroid, var et prioritert område når det gjelder gjenstander.

Asta

Arkivet etter Preus foto A/S og Elisabeth Meyer er registrert i Asta. Dette tilsvarer om lag 43 hyllemeter med foto- og papirarkiv. Prioritering i løpet av året har vært ordning, registrering og ompakking av den siste delen av arkivet etter Elisabeth Meyer.

Digitalisering

Preus museum har totalt 28.536 filer tilknyttet billedsamlingen og 2.600 knyttet til teknisk samling. I løpet av året er det produsert 557 nye filer i forbindelse med katalogisering i Primus.

Flytting av innrammede bilder

For å frigjøre plass i gjenstandsmagasinet har vi i løpet av året tatt for oss det innrammede bildematerialet som finnes der. Bildene ble katalogisert og digitalisert, før de ble pakket og flyttet til reoler i arkivet i Magasin B. Det ble leid inn konservatorkompetanse til arbeidet med pakkingen. Ved årets slutt var 224 bilder ferdig behandlet og flyttet. Arbeidet fortsetter inn i 2019.

Prosjekt Filmmuseet

I statsbudsjettet for 2019 fikk Preus museum i oppdrag å ordne Filmmuseets gjenstandssamling. Nasjonalmuseet er eier av denne samlingen, men siden den har fellestrekk med Preus museums samling gjennom en felles fortid ble Preus museum tildelt oppdraget i samarbeid med Nasjonalmuseet og Norsk Teknisk Museum.

“Det foreslås å øke tilskuddet til Preus museum for å få på plass fagpersoner til registrering av film og fototekniske gjenstander både i museets egne samlinger og i det tidligere Filmmuseet. Filmmuseet er fra 1. januar 2018 en del av Nasjonalmuseet, men det vil være naturlig å gjennomføre katalogiseringen av den tekniske, filmhistoriske samlingen i regi av Preus museum - i samarbeid med Nasjonalmuseet og Norsk Teknisk Museum (Statsbudsjett 2019).

Museet har startet på prosjektplan og budsjett for prosjektet.

Biblioteket

Bibliotekets tilvekst var på 64 bind. Museet har ikke hatt noen bibliotekar i dette året, og det har ført til en nedgang i tilveksten. Vi har jobbet for å finne en løsning og en av museets ansatte har tatt over dette ansvarsområdet fra og med 2019. Biblioteksansvarlig er en del av museets samlingsgruppe og de vil jobbe tett sammen for å sikre relevante innkjøp til bibliotekets samling. Det er gitt opplæring til den ansatte i biblioteket, med fokus på å sikre en solid opplæring innen arbeidet med katalogisering av bøker og tidsskrifter så har biblioteksansvarlig har blant annet deltatt på et kurs i Mikromarc i regi av Bibliotekstjenesten.

Biblioteket har fått tilgang til digitaliserte aviser fra, noe som gjør det mulig for museets ansatte og besøkende å søke i alle landets aviser i vårt bibliotek. Det ble abonnert på 43 tidsskrifter i løpende tilvekst. Biblioteket har vært åpent ved spesielle arrangementer ved blant annet fotografiets dager, foredrag, julemarked og barnas fotodag samt etter avtale.

Forskning

Preus museums mål for året var å skape rom for selvstendig forskning og delta i forskningssamarbeid. Forskningen skal publiseres og gjøres tilgjengelig.

Prosjekt ambrotyper

Fotokonservatoren på museet avsluttet i 2018 sitt ambrotypiprojekt med masteroppgaven *"The Ambrotype/Wet Collodion Positives on Glas: Treatment Challenges on Complex Nineteenth-Century Photographic Objects"* på Universitetet i Oslo.

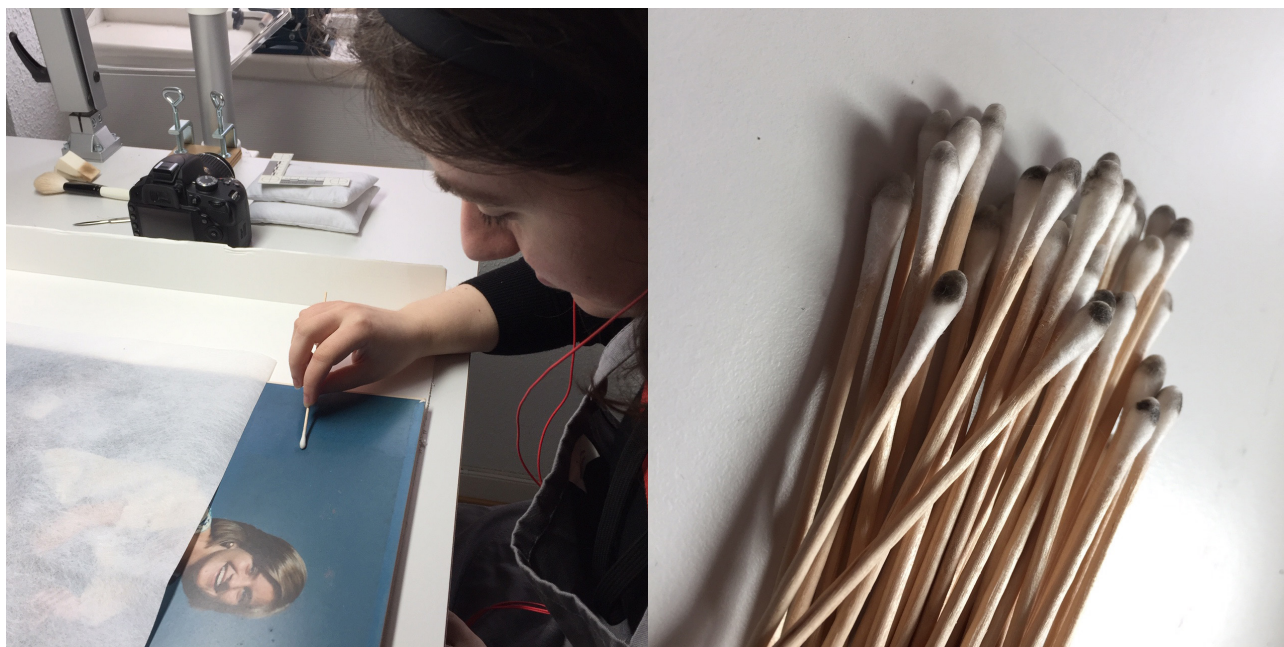

Foto: Jens Gold/Preus museum

Hovedinnholdet i forskningsprosjektet er:

- Dokumentasjon og skadedokumentasjon av alle våtplatepositiver/ambrotyper i Preus museums samling og Bergen bymuseums samling
- Utvikling av ny konserveringsteknikk til ikke forseglede / ikke lakkerte «ambrotyper»

- Restaurering av en utvalgt mengde «ambrotyper» til prosjektpresentasjonen, publisering av forskningsarbeidet.

Prosjektet ses på som en start av et langsiktig bevaringstiltak for hele samlingen av tidlig fotografi ved museet.

Ny norsk fotohistorie 1940-2011

Prosjektet i samarbeid med Norsk Folkemuseum, Nasjonalbiblioteket og Teknisk Museum. Prosjektet ble initiert av Norges Fotografforbund, og Kulturrådet bevilget tre-årig støtte. Fotonettverket og NTNU, Trondheim er også trukket inn i dette prosjektet. Forskningsarbeidet skal lede fram til en bok og en utstilling. Preus museum leder prosjektet.

Krigstid 1935-1950

Et viktig forskningsprosjekt, som på sikt vil bli en del av "Ny norsk fotohistorie", var årets arbeid med utstillingen "Krigstid 1935-1950" som skal åpne i april 2019. I samarbeid med Teknisk Museum, Arbeiderbevegelsens bibliotek og arkiv, Oslo museum og en freelance forsker har man funnet frem til delvis ukjente kvinnelige fotografer som arbeidet innenfor dokumentar- og pressefotografi og leverte bilder og artikler til aviser og magasiner, ofte fra verdens konfliktområder i tiden mellom 1935 og 1950.

Teknisk samling

Målet om å forske på den tekniske samlingen med tanke på digital publisering og ny utstilling stoppet opp i 2018, men er planlagt å komme i gang igjen så snart en ny arkivar med fokus på gjenstandsdelen av samlingen er ansatt.

Formidling

Preus museum skal skape begeistring for fotografi og fotohistorien, bidra til kulturelt- og samfunnsmessig engasjement og gi publikum økt estetisk kompetanse, kunsthistorisk kunnskap, forståelse for fotografiske prosesser og teknologi. Museet skal vekke nysgjerrighet for eget skapende arbeid og for kritisk granskning av fotografisk bilder. Preus museum skal være det naturlige sentrum for kunnskap om og formidling av alle sider ved fotografien og fotografiets historie.

Gjennom 2018 satte Preus museum seg som mål å formidle kunnskap om fotografi og fotohistorien i et bredt perspektiv gjennom å:

- Videreutvikle samarbeidet med skolesektoren og innholdet i Den kulturelle skolesekken ved å utvikle minst to nye tilbud for skoler. Museet ønsker minst to opplegg for pensjonister og grupper med spesielle behov og minst to formidlings-opplegg for grupper som ikke har norsk som første språk. Formidler har tatt kurset "Møte med minner". Hensikten var å lære hvordan man kan tilrettelegge museumsbesøk og opplegg for demente. Det ble også utformet opplegg for grupper som ikke har norsk som førstespråk. Begge disse blir å finne i museets formidlingstilbud.
- Planlegge nye tilbud om workshops innenfor bevaring og eldre teknikker. Målet er å øke kunnskapen om fotobevaring innenfor ABM-sektoren og skape forståelse for den immaterielle kulturarven.

- Vise tre utstillinger i løpet av året og ha minst tre arrangementer sammen med andre og like mange i egen regi. I løpet av året har seks utstillinger blitt vist på museet:
  - *Bending the Frame*
  - *Lola Álvarez Bravo*
  - *Alinka Echeverría- The Road to Tepeyac*
  - *Rune Eraker- Det blinde øye*
  - *Edward Burtynsky- Man and Earth. Light and Shadows.*
  - *En fotohistorie* (der de mindre utstillingene om musikk i fotografiet, polaroid og stereofotografi var nye innslag).

I tillegg hadde museet flere mindre utstillinger på Fotografiets dager. Målet for arrangementer er oppnådd og vel så det.

Preus museum skal ha en dialog med besøkende og nå nye grupper gjennom å:

- Videreutvikle hjemmeside, nyhetsbrev og sosiale medier som plattform for formidling.
- Markedsføre ved å presentere mer materiale og flere bilder fra egen samling på hjemmesiden og andre digitale plattformer.

Det mest spesifikke målgruppearbeidet går mot barn og unge, som vi definerer som den viktigste gruppen innenfor de ressursene vi har til rådighet.

Preus museum har en rekke tilbud til skoleklasser. Forskjellige *verkstedsopplegg* inkluderer arbeid med fotografi i ulik form. Det arrangeres analoge mørkeromskurs, noe som i dag kan sees på som en del av vår immaterielle kulturarv, for elever i videregående skole. Arbeid i mørkerom gir en kjærkommen «digital detox» og tvinger elevene til å tenke bevisst rundt fotografi som håndverk.

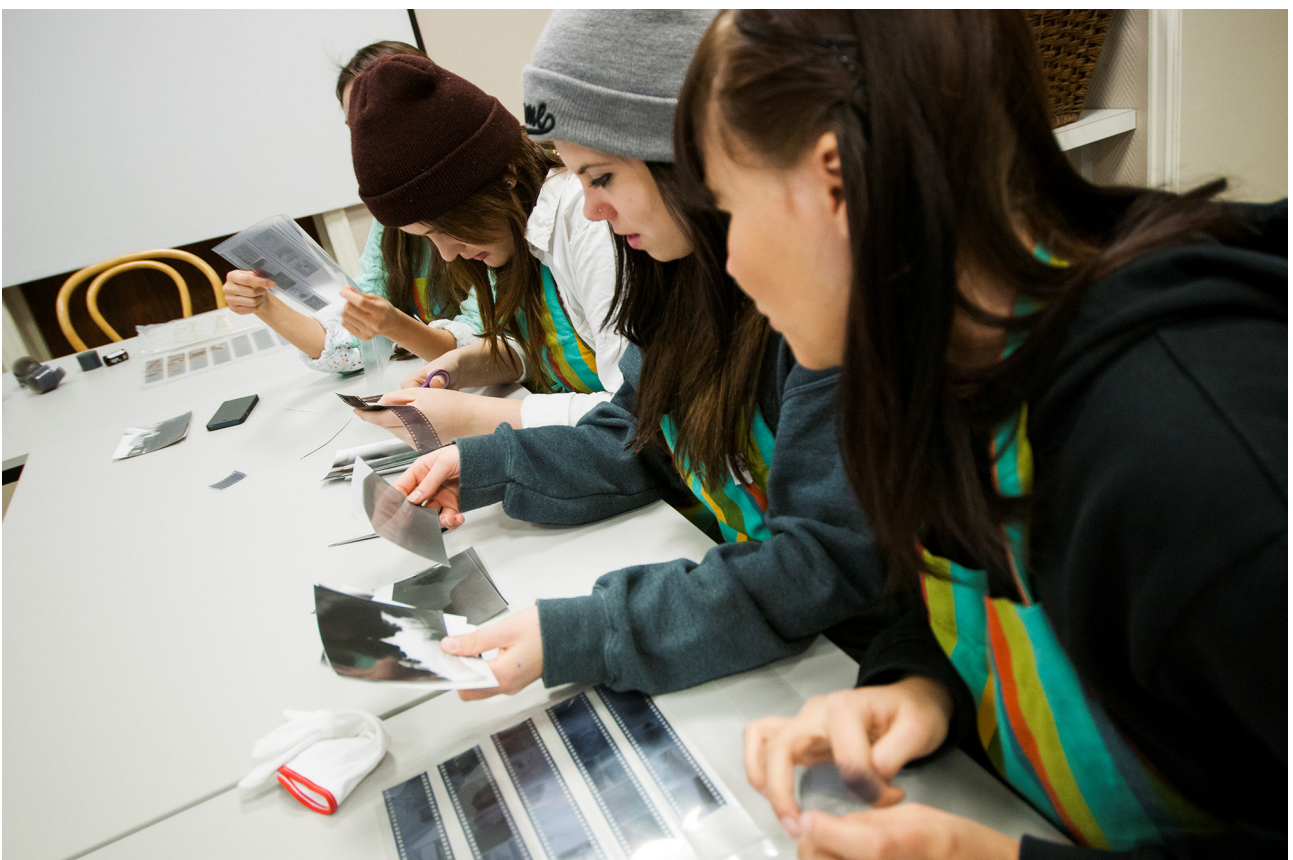

Foto: Andreas Harvik/Preus museum

Det jobbes målrettet med dialogbasert omvisning, slik at elever på besøk møter et museum som også er nysgjerrig på deres egen opplevelse av bildene. Når det gjelder formidling rettet mot et generelt publikum har museet, i henhold til målsetningen, faste omvisninger i helgene og gode skriftlige kilder for de som ønsker å gå på egenhånd. Informasjon om utstillingene finnes på engelsk, både digitalt og i form av trykt materiale som deles ut gratis ved ankomst. Det produseres også egne "barnegaider" med en leken visuell profil som voksne og barn kan benytte for å se utstillingene sammen.

Museets ansatte har i tillegg bidratt til formidling på andre plattformer ved å veilede og være til disposisjon for presse og media, bl.a. i diskusjon med Mona Pahle Bjerke på NRK radio om fotografen Hippolyte Bayard. Vi har levert artikler til Ukens bilde i Gjengangeren og artikkel om Berg & Høeg til A-Magasinet. Det har også vært holdt foredrag på bl.a. Grini Museum i forbindelse med deres utstilling av Elisabeth Meyers fotografier av løslatelsen fra Grini fangeleir 8. mai 1945.

Digital formidling

Preus museum skal være aktive på sosiale medier og bruke de som egen formidlingskanal, for å promotere museets arrangementer, utstillinger og samling. Museet har aktive kontoer på Facebook, Instagram og Google business. I løpet av året har vi lagt vekt på å ha riktig og relevant informasjon på websider og på sosiale medier og publisere regelmessig.

Arbeidet med å oversette mer av artiklene på websiden har fortsatt i løpet av året som har gått. Besøket har gått opp med ca 7% og teller 47.000 økter.

Facebook brukes aktivt som informasjonskanal og for å holde kontakt med publikum. Facebook.com/preusmuseum har økt antall følgere med 7% til 5.527 ved utgangen av 2018. Det er et mål å øke antallet følgere i større grad det kommende året. Instagram brukes til å poste bilder fra samlingen, hva som skjer på museet og for å promotere arrangementer og utstillinger. Mot slutten av året ble også kontoen lånt ut til andre Instagrammere, med en presentasjon av fotografen på museets hjemmeside. Ved utgangen av året hadde instagram.com/preusmuseum 4.800 følgere, en økning på 33 % fra året før. Som en tjeneste for deling av bilder, er det et innlysende sted for fotomuseet å være aktiv.

I løpet av året publiserte museet 52 Ukens bilder. Det kan være et fotografi, en bok eller en teknisk gjenstand fra samlingen eller pågående utstillinger med en forklarende tekst. Ukens bilde publiseres lørdager i lokalavisa Gjengangeren, på hjemmesiden og på Facebook.

Museets nyhetsbrev gikk ut til 2.400 mottakere, men etter at utsendingslisten ble slettet pga GDPR, er antallet nyhetsbrevmottakere endret til 631. Det er imidlertid de mest aktive og interesserte som er på denne listen. I 2018 ble det sendt 21 nyhetsbrev med informasjon om utstillingsåpninger, arrangementer og andre aktuelle saker.

Utstillinger

Bending The Frame (15.10 2017 - 4.3 2018)

Hvordan kan bilder gjøre en forskjell?

Kan fotografiet fortelle oss noe nytt eller noe annet om den verdenen vi lever i? Det er noen av spørsmålene man undersøkte i utstillingen *Bending the Frame*.

Utstillingen var en refleksjon over de globale nyhets- og mediestrømmene vi daglig utsettes for gjennom tradisjonelle nyhetsmedier, sosiale medier og internettet generelt. Bending the Frame tok sitt omdreiningspunkt i samtidskunsten og massemediene, hvor fotografiet har hatt stor betydning for historiefortellingen og den offentlige bevissthet i det 20. og 21. århundre. Bending the Frame var et forsøk på å skape et alternativ til massemediene og den offentlige debatt og en

Dokumentasjonsfoto fra utstillingen. Foto: Andreas Harvik/Preus museum

plattform som skulle åpne for debatt og finne frem til nye perspektiver, diskurser og nyanser i vår fortelling om samtiden.

Kuratorer var Fred Ritchin og Tina Enghoff i samarbeid med Preus museum og Fotografisk Center, København.

Sammen med *Bending The Frame* viste Preus museum *#WomenMatters* av *#Dysturb* i Hortens byrom. *#Dysturb* er en internasjonal gruppe av freelance fotografer som arbeider på gata og i byrommet. Ved hjelp av nyhetsfotografiet skaper de oppmerksomhet rundt viktige politiske temaer. Formålet er å gjøre nyheter bredt tilgjengelige og oppfordre til samfunnsdebatt rundt aktuelle politiske problemstillinger. Spesielt for Horten har *#Dysturb* utformet kampanjen *#WomenMatter* som ser på kvinners utsatte posisjon mange steder i verden. I Horten ble det klistret opp 15 veggaviser rundt i byen, med et eget kart og guide for å finne fram til dem. Utstillingen ble sett av 4436 besøkende og fikk flotte omtaler.

Lola Álvarez Bravo (18.3-2.9)

Utstillingen kom til i samarbeid med den Meksikanske Ambassaden i Oslo og Fundación Televisa i Mexico. Lola Álvarez Bravo (1903-93) tilhører generasjonen kvinnelige fotografer som utnyttet en vind av kunstnerisk frihet til å utfolde seg etter revolusjonen i 1910-20 i Mexico. Sammen med mannen Manuel Alvarez Bravo tilhørte hun kretsen rundt Diego Rivera, Frida Kahlo og amerikaneren Edward Weston.

Da vi skulle vise Lola Álvarez Bravo, var det naturlig å gå på jakt etter en fotograf fra Mexico som er aktiv i dag og som bidrar til å både være en kontrast og være en dagsaktuell samtidskunstner med en inngang til det historiske. Da var det naturlig å trekke frem Alinka Echeverría. Som visuell antropolog er hun både opptatt av meksikansk kultur og fotografiets utvidete felt, og med en tydelig kritisk tilnærming til spørsmål omkring visuell representasjon. Det skulle vise seg at hun også har et nært forhold til Lola Álvarez Bravo.

Alinka Echeverría - The road to Tepeyac (18.3-2.9)

Utstillingen, som viste hennes prosjekt "*The Road to Tepeyac*", var et samarbeide med Ravestijn Gallery i Nederland. I «Veien til Tepeyac» kommer det sosialantropologiske blikket til Echeverría tydelig frem. Ved å synliggjøre alle de fromme pilgrimmene som bærer sitt personlige bilde av Jomfruen fra Guadalupe på ryggen på dagen for hennes tilsynekomst i 1531, viser bildene hvilken betydning det hellige bildet har, og hun undersøker samtidig den historiske, politiske, filosofiske, psykologiske og antropologiske forbindelsen mellom den usynlige tilstedeværelsen og et materialisert uttrykk.

Mauricio Maillé, direktør for billedkunst ved Fundación Televisa og Alinka Echeverría var tilstede på åpningen, som ble offisielt åpnet av den mexicanske ambassadøren Castrio-Valle. Alinka Echeverría var også tilstede på Fotografiets dager og holdt foredrag og omvisninger i sin utstilling. Utstillingene ble til sammen sett av 10.171 besøkende og fikk fin omtale.

23. september 2018 åpnet Preus museum to utstillinger som hver på sin måte tydeliggjør vår tids miljøutfordringer.

Edward Burtynsky - Man and Earth. Light and Shadows (23.9 2018 - 17.3 2019)

Kanadiske Edward Burtynsky retter i utstillingen *Man and Earth. Light and Shadows* blikket vårt mot hvordan naturen formes og påvirkes av menneskets moderne liv. Bildene skildrer sporene av menneskeskapte handlinger som ikke er bærekraftige, og ruinene fra vår industrielle tid.

Rune Eraker - Det blinde øye (23.9 2018 - 17.3 2019)

Gjennom åtte billedfortellinger, ledsaget av tekst, introduserer Eraker oss for mennesker som alt har erfart følgene av klimaendringene på kroppen. Han forsøker å åpne øyene våre for hvordan den moderne livsførselen fører til ekstrem tørke, økt nedbør, flere stormer, hav som stiger og permafrost som tiner.

Begge utstillingene synliggjør at klima-endringene ikke rammer rettferdig og at vi alle har et felles globalt ansvar for å skjerme sårbar natur og utsatte grupper. Nettopp i erkjennelsen av at vi alle er ansvarlig, ligger grunnlaget for at Preus museum valgte å følge opp med aktiviteter som for eksempel: *Matsvinnmiddag på Knut, dialogmøte på Knut med Ove Jakobsen, Er litt bedre godt nok? Grønn eller økologisk økonomi, workshop - bærekraft og gjenbruk, Naturlig såpe, motivasjon og miljøengasjement.*

Museet har også valgt å følge opp dette i formidlingen ved å lage et eget opplegg for å lage kunst av søppel.

Utstillingene ble sett av 5078 besøkende og fikk flotte omtaler.

En Fotohistorie

En fotohistorie, museets faste utstilling, ble det før sommeren laget to nye utstillinger om Polaroid og Stereofotografi. I forbindelse med Fotografiets dager, ble det montert en ny utstilling, på sikkakkeveggene, med musikkbilder fra museets samling. Det ble også laget en ny guide. Målet om å få den på engelsk feilet og dette arbeidet fortsetter inn i 2019.

Utstillinger Fotografiets dager

Fotografiets dager var arena for flere mindre utstillinger som museet produserte.

- *May-Irene Aasen - Gutta* (Festivalutstillinger)
- *Stian Andersen*
- *Blikk for barn* fra Preus museums samling
- *Juryert utstilling* (årlig)
- *Container utstillinger*
- CYAN galleri - Isabel Sancho
- Galleri Image - bokutstilling
- Fotogalleri Vasli Souza
- Photographic Centre Peri
- Uncertain States Scandinavia
- Marius Schultz
- Platecoverutstilling
- Bob Marley utstilling).

Arrangementer

Konferanse - *Looted lost or hidden. Archives and politics*

Konferansen ble arrangert på Riksarkivet 27. februar. Preus museum var hovedansvarlig, men samarbeidet med Institutt for arkiv-, bibliotek- og informasjonsfag ved OsloMet, Riksarkivet og avdeling for Bevaringsvurdering og privatarkiv under Arkivverket og e-tidsskriftet www.tidsskriftetarkiv.no fra forlaget ABM-media.

Konferansens anliggende var å peke på noen av de felt der arkiv, og behandlingen av disse, er blitt sentrale fordi de enten er undertrykket, bidrar som identitets- og fordomsskapere eller er eksempler på arkiv som blir forsøkt samlet og rekonstruert, nettopp fordi man ser at de mangler.

Det var hentet inn både internasjonale og norske foredragsholdere.

- Mandy Banton (National Archives, London): A culture of secrecy? - the management of records of Britain's imperial past
- Joanna Sassoon (Australia): Chasing shadows, finding skeletons. Tracking the archives of the photographer, E.L. Mitchell
- Sigrid Lien (UiB): Colonial shame and bourgeois pride. The History of an unknown painting; Gudmund Valderhaug (OsloMet): The Bicycles at Storskog. Some Reflections on the Marginalization of Refugees and Migrants in Public Records
- Ellen Røsjø (Riksarkivet): The Oslo Multicultural Archives Project in Oslo City Archives
- Ole Martin Rønning (ARBARK): Norwegian Labour Records during German occupation. Loss and reconstruction.
- Harald Lindbach (UiT): The hidden Sámi Archives
- Rona Sela (Israel): Looted and Hidden: Palestinian Archives in Israel (film 45 minutes).

Konferansen var støttet av Fritt Ord og det kom ca. 140 deltagere.

Seminar TID

I forbindelse med prosjektet TID, som var en del av utstillingen Bending the Frame, ble det gitt ut en bok med samme navn. Utstillingen ble avsluttet i år med lansering av boken, og bl.a. hadde Tor Arne Markussen, assisterende fengselsleder på Berg fortalte om hva samarbeidet har betydd for Berg. Til sist reflekterte **Pål Henrik Ekern, formidler på museet**, rundt formidlingen og mottakelsen av prosjektet.

Barnas fotodag

Barnas fotodag ble arrangert siste søndag i april, samme dag som Verdens hullkameradag. Barn fikk her muligheten til å være kreative med fotografi ved å fotografere med hullkamera, og fremkalle bildene i mørkerommet; en videreføring av immateriell kulturarv. I tillegg fikk barna prøve seg på andre fotografiske teknikker, delta på workshop med lysgraffiti, utføre en fotorebus og lage solbilder. Barnas fotodag ble i år arrangert for sjette gang.

Fotografi tatt med hullkamera. Papirnegativ til venstre, positiv kontaktkopi til høyre.

Fotografiets dager

Fotografiets dager 2018 ble arrangert av Preus museum i samarbeid med Horten Mat & Ølfestival og de norske fotograforganisasjonene. Fotografiets dager er en fotofest som legger vekt på å vise bredden i fotografiet, og ble i 2018 utvidet til et tredagers arrangement.

Fotografiets dager 2018 hadde «musikkfoto» som tema, noe som engasjerte mange og passet fint sammen med Mat & Ølfestivalen som arrangeres samme tid og sted. Fokus var hovedsakelig på rockefoto, en populær sjanger det finnes lite av i museets samling. Som et nasjonalt museum for fotografi har vi ansvar for alle deler av fotografiet. Fotografiets dager er en utmerket anledning til å løfte fram deler av fotografiet som lever et liv under radaren til større/tunge institusjoner.

Museet inviterer hvert år en festivalutstiller til Fotografiets dager og bruker en del av innkjøpsbudsjettet til å kjøpe eksemplarer av fotografens verk til samlingen. Årets festivalutstiller var May-Irene Aasen med sitt prosjekt «Gutta» og hennes innside-blikk på Jokke og Valentinerne, med både kjente og tidligere usette bilder.

For å øke synlighet og tilstedeværelse, utvidet vi i år til en festival over tre dager, sammen med Matfestivalen. Vi leide inn utstillingscontainere for å gjøre Fotografiets dager mer synlig. Økte utstillingenes status og utvidet samarbeidsmulighetene til foredragsrekken som i år gikk over flere dager. Det ble plass til utendørs nattlig filmvisning og Pecha Kucha. Til utstillingscontainerne ble flere gallerier i Norge og Norden invitert. Det var nordiske gallerier som ga best tilbakemelding, og vi endte med utstillinger fra Galleri Image (DK), Fotogalleri Vasli Souza (SE), Photographic Centre Peri (FI) og Uncertain States Scandinavia (SE/NO).

I tillegg hadde festivalutstiller May-Irene Aasen en egen, stor container med utstillingen *GUTTA*, og publikum fikk møte mindre containere med utstillinger av musikkfotograf Stian Andersen, platecoverutstilling, en egen utstilling med innsamlede private bilder fra da Bob Marley spilte i Horten for 40 år siden, og to kunstnerpresentasjoner: Isabel Sancho og Marius Schultz. I tillegg viste vi den juryerte utstillingen med bidrag fra 48 ulike fotografer, Fotograforganisasjonenes utstillinger, Stemninger fra Vervenfestivalen og et eget hus som var viet til Stian Evensens utstilling/installasjon med bandet Los Plantronics.

I samarbeid med foto.no arrangerte vi Portfoliervisning for fotografer og kamerabaserte kunstnere lørdag og søndag. Publikumsaktiviteter inkluderte autentisk 1800-talls portrettstudio, pinholefotografering, lysgraffitiverksted og ulike barneaktiviteter. Vi arrangerte foredrag og/eller PechaKucha alle tre dager, og det ble vist utekino ved mørkets frembrudd.

Fotografiets dager ble i år for første gang arrangert over en hel helg, fra fredag 17. til søndag 19. August, fortsatt i samarbeid med de norske fotograforganisasjonene og Horten Mat & Ølfestival. Målet var å vise bredden i det fotografiske uttrykket og å skape forståelse for og samhandling mellom de ulike fotomiljøene i Norge. Både amatører og profesjonelle skulle finne noe av interesse, som kan bidra til inspirasjon og ny kunnskap. Nytt av året var at det ble leid inn en rekke containere i ulike størrelser, som ble fylt med utstillinger av kunstnere og gallerister. Arrangementet ble delvis arrangert utendørs med utstillinger, foredrag, aktiviteter, konkurranser, omvisninger, utsemino, portfolioreview, mat og musikk, og hadde et besøkstall i løpet av helgen på 7300.

Fra juryert utstilling Foto: Astrid Roberg/Preus museum

Workshop - bærekraft og gjenbruk (16. - 19. oktober)

For å nå ut med utstillingens budskap laget museet formidlingsprogrammet Sammen om å redde verden - litt. I løpet av høsten 2018 arrangert vi en middag på restemat, flere foredrag og en lengre workshop. Alle arrangementene har hatt søkelys på konsekvensene av overforbruk og miljøforurensning. Preus ble også tildelt 15.000 kr. i støtte fra Fritt ord som ble brukt til å invitere Ove Jacobsen, professor ved Senter for Økologisk Økonomi og Etikk i Bodø, til å holde en sokratisk dialog samt bidrag til en workshop med kunstner og kurator André Tribbensee.

Fellesarrangementer på Karljohansvern

Lys i mørket med mer enn 30 aktører der Preus museum arrangerte utendørs portrettfotografering i mørket med lysgraffiti. 172 besøkende denne kvelden.

Jul på Karljohansvern er et todagers julemarked første helg i desember med aktiviteter og verksteder for besøkende og omvisning i utstillingene. 1800 besøkende i 2018.

Andre arrangementer

I tillegg til de fire store arrangementene har museet mindre arrangementer gjennom året for å aktualisere utstillingene og nå målet med å videreutvikle aktiviteter.

- Vinterferieaktiviteter på museet (19. - 23. februar)
- Gratis visning av filmen Albatross på Horten kino (2. mars)
- Finissage Bending the Frame med boklansering av boka TID av og med innsatte ved Berg fengsel (4. mars)
- Utstillingsåpning Lola Álvarez Bravo & Alinka Echeverría (18. mars)
- Påskeaktiviteter på Preus museum (24. Mars - 2. april)
- Familiesøndag på Karljohansvern (6. Mai)
- Beautiful - en fotoforestilling i samarbeid med Voksenopplæringen (6. Juni)
- Matsvinn-middag på Knut (23. September)
- Utstillingsåpning Burtynsky og Eraker (23. September)
- Dialogmøte: Er litt bedre godt nok? Om et klima i krise og hva vi kan gjøre (24. September)
- Høstferieaktiviteter (1. -5. oktober)
- Workshop i identifisering og bevaring av fotografiske negativmaterialer (14. -15. November)
- Motivasjon, miljøengasjement og naturlig såpe (25. November)
- Pepperkakebyen 2018 (desember)

Besøk

Museet er åpent fra torsdag til søndag størstedelen av året, og hver dag i juni, juli og august. Det blir fortsatt lagt vekt på å drive formidling til skoleklasser og grupper i de dagene museet er stengt.

Fornyning

Museet skal arbeide for å øke bredden i virksomheten for å nå nye besøkende og med å etablere nye samarbeidspartnere samt styrke de internasjonale kontaktene. Målet for året er for en stor

del oppnådd. Museet har videreutviklet dialogen med de besøkende gjennom sosiale medier. Museet har også profilert seg gjennom sin hjemmeside og sitt arbeide for å bli synlige i en internasjonal kontekst. Bla annet gjennom deltagelse i internasjonale konferanser som Oracle og i europeiske prosjekter som TransEurope.

Museet har lagt samarbeidet med FotoNorge om et Fotografihus i Oslo på is, siden prosjektet pr. dags dato ikke har noen finansiering på plass. Samarbeidet gjenopptas når denne forutsetningen er oppfylt.

Den immaterielle kulturarven vil også i fremtiden ivaretas gjennom mørkeromskurs og workshoper i eldre fotografiske teknikker.

Museet har som mål fortsatt å lede Fotonettverket, et faglig nettverk, med førti deltagende institusjoner. Nettverket skal arbeide for å styrke fotografi og fotohistorien i ett nasjonalt perspektiv gjennom to nettverkstreff i året, samt tilby konferanser og workshoper.

TID, STED, ROM

Museets samfunnsrolle har vært et fokuspunkt i 2018. I forbindelse med prosjektet TID som var en del av utstillingen Bending the Frame ble det i tillegg til et bidrag til utstillingen i 2018 produsert en bok med samme tittel som ble lansert på utstillingens siste dag. Prosjektet TID ble senere vist blant annet i Norderhavens fengsel i Nederland og det ble besluttet at vi skulle forsøke å videreføre prosjektet ytterligere. Museet utarbeidet derfor en søknad til Kulturrådets museumsprogram Samfunnsrolle, makt og ansvar med utgangspunkt i prosjektet. I den forbindelse ble det også utviklet et Strategidokument for museets samfunnsrolle og demokratiperspektiv. I den kortfattede oppsummeringen av søknaden til Kulturrådet er prosjektet beskrevet på følgende måte:

Prosjektet TID, STED, ROM er et treårig prosjekt som gjennom mindre delprosjekt, skal resultere i en metodeveiledning til bruk for museer for å bevisstgjøre museene deres samfunnsansvar og bidra til synliggjøring av marginaliserte grupper. Prosjektet bruker fotografiet som et demokratisk verktøy som skaper utgangspunkt for dialog og selvrefleksjon. Prosjektet skal implementeres i minst tre museer fra Fotonettverket. Metodeveiledningen skal inneholde retningslinjer for etikk og personvern og målet med arbeidet er å gi slipp på definisjonsmakten ved å gi gruppene som skal dokumenteres kontroll over hvordan de fremstilles.

Prosjektet ble innvilget støtte fra og med oktober 2018 til utgangen av 2020, noe som muliggjør å gjøre museets samfunnsrolle til et satsningsområde.

For nok en gang å sitere prosjektsøknaden:

Prosjektet er således et viktig ledd i Preus museums arbeid med å utvikle museet som en arena som ikke bare skaper kunnskap og opplevelse, men også kritisk refleksjon og skapende innsikt. Prosjektet står for en kursendring for museet da det viser en satsing på innsamling av mangfoldig samtidsdokumentasjon med en tydelig uttalt samfunnsrolle og involveringsmetodikk.

Med utgangspunkt i museets målsetninger i forhold til samfunnsrollen har det vært under sterk utvikling og målsetningene har blitt utvidet til å gjelde for både museets formidling og museets fornying, forskning og innsamling.

Publisering

TID

Det var allerede i startfasen viktig at resultatet av workshopen TID ble mer enn en del av en utstilling som kun kunne ses i fem måneder. Det ble derfor søkt om penger fra Fritt ord for å bearbeide det innsamlede materialet til en bok slik at det ble mulig å knytte bildene opp mot flere av de

innsattes tanker og tekster. Prosjektet fikk støtte og dette muliggjorde produksjonen av en bok.

Boken forsterker utstillingens budskap og gir et innblikk i en fengselsvirkelighet som de færreste kjenner til. Det filosofiske omdreiningspunktet i prosjektet var begrepet tid og målet var å gi blikket og ordet tilbake til mennesker som er underlagt andres dommer og blikk. I sentrum av boken står de åtte personlige historiene til de innsatte fortalt med bilder og tekstfragmenter. Historiene vi møter i boken er modig fortalt og gir oss et tydelig bilde av hva det vil si å være et frithetsberøvet menneske. Dette er ikke historier **om** de innsatte, det er historier **av** de innsatte.

Fra Preus museums ståsted var det viktig i dette prosjekt å peke på demokratiseringen av fotografiet. Teknikken og kameraet har gjort at alle kan fotografere og det blir tydelig når man ser bildene i boken. Det kommer således frem i boken at prosjektet nådde sin målsetting i så henseende og at bildene underbygger hypotesen om at fotografiet har blitt demokratisert.

Innholdet til boken ble utformet av museet i dialog med Tina Enghoff og Kamille Nygård som stod for utvalget av bilder. I tillegg til de innsattes tekster i boken blir prosjektet satt inn i en større sammenheng med tekster av Kamille Nygård (fengselsprest), Ingrid Nilsson (direktør Preus museum), Tor Arne Markussen (assisterende fengselsleder Søndre Vestfold Fengsel avdeling Berg) og Peter Scharff Smith (Institutt for kriminologi og rettssosiologi ved Universitetet i Oslo).

Bokprosjektet fikk støtte fra Fritt Ord. Støtten var ikke nok til at vi kunne produsere boken eksternt, så museet valgte å selv designe boken. Den ble trykket i et mindre opplag (100 bøker). Boken ble trykt digitalt, og trykkeriet i Halden fengsel ble valgt på bakgrunn av at det var en fin og helhetlig tanke at hele prosjektet kom fra «innsiden». Boken ble en suksess og den ble relativt raskt utsolgt. Museet er i gang med å produsere et nytt opplag.

Det mest positive resultatet av arbeidet med boken er imidlertid at prosjektet har nådd et langt større publikum, resultert i flere utstillinger og at det har sådd frøene til å fortsette å arbeide med en videreutvikling av arbeidsmetodene og tematikken for workshopen.

Nasjonale oppgaver

Museet har som mål fortsatt å lede Fotonettverket, et ABM-nettverk for fotobevaring. Nettverket skal arbeide for å styrke fotografi og fotohistorien i et nasjonalt perspektiv gjennom to nettverkstreff i året samt tilby konferanser og workshoper.

Fotonettverket i 2018

Nettverket har førti medlemmer og i løpet av året har det vært avholdt to møter.

Vårmøtet gikk av stabelen i april og ble avholdt som et "lunsj til lunsj" møte på Tromsø museum. Ved siden av trettito medlemmer fra nettverket, deltok ti gjester fra Tromsø museum, Perspektivet Museum og Norsk Polarinstitut. Deltakerne fikk en omfattende omvisning i museets samiske utstillinger av professor Ivar Bjørklund. Sveinulf Hegstad ga en orientering om museets samlinger, og arbeidet med Rolf Ärnröm-samlingen.

Det var lagt opp til to gjesteforelesere:

- Nina Lager Vestberg (professor NTNU): Digitalt museum eller magasin? Museale fotosamlinger som grenseobjekter for digitalisering
- Hanne Hammer Stien (Kunstakademiet/UiT): Fotografi i forgrunnen. Fotodokumentasjon og bruk av bilder i kulturhistoriske museer.

Perspektivet museum inviterte til omvisning på utstillingene *Med blikk for det samiske* og *Tromsø-fotografen Knut Stokmo* om kvelden 24 april. Nettverkets prosjekter ble gjennomgått:

- Etikkarbeidet
- Ambrotypiprojektet
- Fargeprosjektet

Det var enighet om å legge diasprosjektene *Lantern slides* og *Statens Filmsentral* bl.a. på is. Derimot ble det vedtatt at Fotonettverkets institusjoner skal være en del av det treårige forskningsprosjektet *Ny norsk fotohistorie fra 1940-2011*. Et arbeid Preus museum leder.

Etikkgruppa som ble nedsatt på vårmøtet i 2017 avsluttet sin utredning om etiske retningslinjer: "*Trengs det etiske retningslinjer for arbeid med foto i arkiv, bibliotek og museer?*" på høsten.

Høstmøtet ble holdt i november på Maihaugen, Lillehammer, dagen før *Landskonferanse Foto 2018*. Det var 29 deltakere fra nettverket tilstede.

Møtet fokuserte på *Ny norsk fotohistorie fra 1940-2011* og forskningsteknikker som for eksempel intervjuer av informanter. I den forbindelse var Siv Ringdal (Norsk Folkemuseum) og Katrine Klinkenberg (Norsk Etnologisk Granskning) hentet inn. De snakket henholdsvis om Intervju som metode og Erfaringer fra minneinnsamling med videointervju. I tillegg presenterte Anja Langgåt (Norsk Folkemuseum) og Cato Arveschoug (Norges Fotografforbund) intervjuer de tidligere har gjennomført.

Samling på Kulturrådet i Bodø

I november var museet invitert til en samling på den nye museumsavdelingen ved Kulturrådet i Bodø, for å rapportere og diskutere de faglige nasjonale nettverkene.

Nettverkene er organisert på veldig forskjellige måter, og vi fikk en bekreftelse på at Fotonettverkets organisering er tilfredsstillende for Kulturrådet, og at det er positivt at medlemmene betaler medlemskontingent for å finansiere de årlige møtene.

Preus museum, som nav i Fotonettverket, inngikk i desember en ny og oppdatert avtale med Kulturrådet der rammen er ganske lik slik nettverket har blitt drevet til nå.

Landskonferanse Foto 2018

Preus museum og Nasjonalbiblioteket har fått delt ansvar for å arrangere Landskonferanse Foto i samarbeid med en annen institusjon. I år var det Preus museum sin tur, og konferansen ble lagt til Maihaugen. Temaet var *Bygdefotografi*. Maihaugen ble valgt siden de hadde en markering av bygdefotografen Hans H. Lie (1867-1918) som døde for 100 år siden.

Bygdefotografene var de som både på oppdrag og av egen vilje ble historiefortellerne som dokumenterte gårdene og menneskene, men de skildret også hvordan det moderne liv langsomt invaderte bygd og by, og hvordan bygging av broer, veier, jernbaner og elektrisitetsverk brakte med seg andre mennesker og yrkesgrupper. Opp gjennom 1900-tallet og i nyere tid har bygdefotografene også skildret sine nære omgivelser med blikk for kulturell forandring. Det konferansen ville undersøke var *bygdefotografien* i et historisk perspektiv og hvor den er i dag. Hvem er «bygdefotografene» i dag? Kan fotografering av endring av

bylandskap sees som bygdefotografi? Kan museumsfotografens rolle sees i dette bildet?

I Sverige har det vært stor interesse for denne type fotografi og mange svenske museer har samlinger etter bygdefotografer.

Foredragsholdere:

- Bjørn Axel Johansson (fotohistoriker) fra Västerbottens museum, som har Sveriges største samling av bygdefotografi. Han snakket om "*Bygdefotografen ut ur skuggan*".
- Eva Dahlman (fotohistoriker) fortalte om prosjektet "**B**ygdefotografen var også en *kvinna*".

Konferansen ville gi begrepet en mer omfattende betydning, derfor snakket noen av dagens «bygdefotografer», som for eksempel Luca Berti, Tanja Habjouqa og Oddleiv Apneseth om sin fotografiske praksis.

Siden målet er at konferansen skal fungere både som møteplass, og som arena for faglig oppdatering, diskusjon og inspirasjon er *snapshot* et viktig punkt på programmet. *Snapshot* er korte innlegg der alle kan melde seg på for å fortelle noe om det aktuelle temaet. I år ble det tolv forskjellige korte refleksjoner fra forskjellige museer. Årets konferanse hadde nitti deltagere.

Utførsel av kunst- og kulturminner

Museet har forvaltningsansvar når det gjelder utførsel av fotografi, fotografiapparat og annet fotoutstyr fra før 1950. Det har i løpet av året ikke kommet inn noen søknader. Listen over ansvarsinstitusjoner er oppdatert i samarbeid med Tolldirektoratet og ligger på vår hjemmeside.